

GAZETA

ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 839
Vineri 25 febr.
1966

4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Vizitii absolvenți se pregătesc pentru examenul de maturitate.

PRACTICA PEDAGOGICĂ A VIITORILOR PROFESORI

Se știe că practica pedagogică are un rol deosebit de important în formarea viitorilor profesori. În ultimii ani s-a acordat o atenție sporită acestei practici, echivalentă — pentru cei ce se pregătesc să muncească în învățămînt — cu practica în producție efectuată de viitorii ingineri. Totuși, în sistemul actual al practicii există încă o serie de dificultăți. Nu le-am arătat încă propozitiile noastre observabile, cit și rezultatele unor anchete pe care le-am întreprins în rândurile celor două serii de absolvenți pe care i-a dat pînă acum Institutul pedagogic din Constanța și ale profesorilor prezentați la examenul de definitivat ținut la Iași în sesiunea din iulie 1965.

Trebuie spus că, în ultimii ani, în institutelor pedagogice s-a înregistrat o sporire a volumului pregătirii pedagogice teoretice și practice. În planurile de învățămînt ale acestor institute au fost introduse, pe lângă disciplinele psihopedagogice existente anterior, o serie de discipline noi — cursuri în legătură cu mijloacele audio-vizuale, cu prepararea și conservarea materialului didactic, cursuri privind organizarea experiențelor didactice etc. Cu atîtă discipline și ore închinată unei pregătiri pedagogice multilaterale ar trebui să ne așteptăm ca practica pedagogică să se desfășoare la un nivel mai înalt decît în trecut. Din păcate însă, efectul studiilor disciplinelor noi, introduse este în mare parte contracarat de defecțuoasa coordonare între data la care se predau ele și data la care începe practica pedagogică.

Într-adevăr, la facultățile de filologie și matematică practica pedagogică începe în semestrul III, iar la facultățile de științe naturale și la fizică-chimie în semestrul IV, simultan cu cursul de metodica a predării obiectului de specialitate, cu cel de preparare și conservare a materialului didactic, iar cursul de mijloace audio-vizuale după începerea practicii. Ca urmare, studenților respectivi li se cere să țină seama de indicațiile metodice, să prepare material didactic, să efectueze experiențele necesare, să folosească mijloacele audio-vizuale etc., înainte ca ei să fie pregătiți pentru toate acestea.

Stim că această situație reflectă contradicția dintre exigențele mereu sporite față de activitatea profesorului și durata de 3 ani a studiilor. Această deficiență ar putea fi radical înlăturată numai prin extinderea studiilor de la 3 la 4 ani.

Considerăm că, în mod logic, predarea disciplinelor psihopedagogice ar trebui să se desfășoare în următoarea ordine: psihologie generală — semestrul I și II; pedagogie generală — semestrul II și III; psihologia copilului și pedagogia și istoria pedagogiei — semestrul III și IV; metodica predării obiectelor de specialitate — semestrul IV și V (sau VI în condițiile prelungirii duratei de studiu la 4 ani). Practica pedagogică ar urma să înceapă în semestrul VI. O astfel de succesiune ar duce la o înțelegere mai rațională și la o asimilare mai conștientă a disciplinelor menționate. Credem, de asemenea, că este necesar să se introducă un seminar de psihologia copilului și psihopedagogie și la facultățile de științe naturale și fizică-chimie, unde lipsește actualmente, necesitatea lui fiind indiscutabilă. În încheierea predării disciplinelor psihopedagogice — conco-

mitent cu practica pedagogică — ar fi util un seminar special, în cadrul căruia să se dezbată referat pe teme pedagogico-metodice, bazate pe observațiile culese de studenții în cursul practicii.

Trecînd la modul cum este organizată în prezent practica pedagogică, observăm că numărul de ore acordate acestei activități (o zi pe săptămînă în semestrele III, IV, V și VI, iar la unele facultăți numai în semestrele IV, V și VI, plus două săptămîni de practică continuă în semestrul V), este cu totul insuficient. Aceasta cu atît mai mult cu cît la facultățile de filologie și matematică practica se desfășoară la clasele I—VIII. Ar fi necesar apoi ca studenții să predea lecții la fiecare clasă și la fiecare din disciplinele specialității (la matematică — lecții de aritmetică, geometrie, algebră; la limba română — lecții de citire, lectură literară, gramatică, compunere). De asemenea, măcar la unu din clase, studenții ar trebui să țină un sistem de lecții, în care să se includă tipuri variate (lecții de comunicare, de consolidare, de sistematizare și recapitulare, de verificare, lecții de aplicații practice). Să ținem seama și de faptul că regulamentul practicii cere studenților să conducă și citeva ore de dirigiență de tipuri diferite, să desfășoare cu elevii activități în afara de clasă și de școală, să lucreze cu organizațiile de tineret, cu părinții, să participe la munca metodică din școală. La toate acestea se mai adaugă și cunoașterea documentelor școlare, ca și obligația de a întocmi caracterizarea psihopedagogică a unui elev și eventual — a unei clase. Întrucît marea majoritate a studenților din institutele pedagogice se pregătesc pentru a-și desfășura activitatea în mediul rural, este necesară și o practică legată de activitatea culturală de masă (la căminele culturale, la biblioteci și cercuri de citit, la cursurile agrozootehnice etc.). În general ar fi de dorit ca practica pedagogică să continue să capete forme și mai diversificate, mai strîns legate de viața școlii. Or, în numai două săptămîni — cit prevede în prezent planul de învățămînt pentru această practică — este imposibil ca studenții să cuprindă măcar prin asistență — fără a participa activă — toate activitățile la care ne-am referit mai sus. Cele mai multe dintre ele rămîn, ca urmare, necunoscute sau cunoscute cu totul superficial.

Dificultățile acestea s-ar putea rezolva și ele prin creșterea duratei de școlarizare în institutele pedagogice de la 3 la 4 ani. În acest fel s-ar putea acorda practicii pedagogice continuă 6—3 săptămîni sau, dacă s-ar renunța la ziua de practică într-un semestru (de exemplu în semestrul final), un semestru în întregime — bunaoară semestrul V. Studenții ar avea astfel posibilitatea să asiste și la o serie de activități caracteristice începutului de an școlar — întocmirea planurilor calendaristice și tematice, constituirea comisiilor metodice, primul consiliu pedagogic etc. Nu trebuie să uităm că

Lector univ. N. TALPA
Lector univ. V. TUTOVEANU
Institutul pedagogic de 3 ani
Constanța

(Continuare în pag. 4-a)

Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu

CLASIC ȘI MODERN ÎN PREDARE

— Istoriografia și critica literară au fost, în ultimii ani, deosebit de active în valorificarea moștenirii literare a trecutului, în promovarea unor judecăți de valoare cu privire la scrierile și opere, dintr-o viziune mai amplă și mai judicioasă asupra literaturii noastre. Considerăm că această imagine este surprinsă clar. În datele ei esențiale, de manuale utilizate în prezent în liceu?

— Din cîte cunosc manualele din liceu, pe care le-am cercetat și la discutarea cărora, fiind invitat de direcția generală de specialitate din Ministerul Învățămîntului, am contribuit cu sugestii și păreri, consider că acestea s-au perfecționat, s-au îmbunătățit simțitor față de trecut, constituind, în forma actuală, un material prețios atît pentru profesor cît și pentru elevi. Am constatat cu bucurie că din acest punct de vedere s-a făcut un pas important în prelucrarea unor judecăți literare cît mai cuprinzătoare și mai just prezentate.

— În viața școlii manualele bune sînt, firește, necesare, dar mai important consider că este rolul personal al profesorului, valoarea lui de animator.

— V-am ruga să dezvoltăm mai amplu acest punct de vedere.

— Manualul nu trebuie să epuizeze materia de învățămînt și nici să-l dea forme fixe. Să nu uităm că adevăratul educator al elevilor rămîne profesorul, că manualul este un punct de plecare, nu un scop în sine. Pînă la urmă, capacitatea profesorului de a se daruie, de a înfăptui obiectul cursului său, de a stimula interesul elevilor pentru marii noștri clasici. Consider că programa și manualele folosite în prezent constituie o bază suficient de solidă și de largă pentru discuții. Oricît de valoros ar fi însă manualul, el rămîne inoperant dacă profesorul este doar un aparat de reproducere. Profesorul trebuie să trăiască fenomenul literar, să-l facă viu. De aceea, pînă la urmă, pentru a da impresiabilitate a profesorului și dau o sugestie care ar asigura succesul dorit: metoda cea mai eficientă de pregătire a profesorului de literatură este recitarea textelor clasice, pe care-i prezintă, oricît de bine i-ar fi cunoscute, pentru că la fiecare lectură nouă el dobîndește impresii noi și va veni în clasă cu un entuziasm trezit de flacăra lui

Prof. univ.
SERBAN CIOCULESCU
membru corespondent
al Academiei Republicii
Socialiste România
despre
LITERATURA ROMÂNĂ

proprie. Un autor clasic, la fiecare recitare, ne oferă plăcerea unor descoperiri noi, a unor laturi noi, necunoscute, pe care trebuie să le folosim pentru a înșuși experiențele. Pentru profesor programa nu poate fi un lucru sedimentat, la fiecare lecție, prin interpretarea proprie, el trebuie să provoace noi trăiri și emoții.

— În această lumină, munca profesorului de literatură apare ca o chestiune de vocație și de metodă.

— Categoriic! Iată cîteva ilustrări. Unii profesori au obiceiul de a rezuma poeziile care se studiază. Consider greșit acest sistem, deoarece poezia nu e narabilă, ea trebuie cunoscută și studiată prin lectură, trebuie să i se dea viață prin lectură. Fiecare poezie, fiecare text de proză cu le consider elemente vii, căror profesorul trebuie să le dea interpretarea potrivită, caracteristică. Ele nu trebuie și nu pot fi prezentate ca niște teoreme, prin demonstrație. Manualul oferă profesorului jaloane de metodă, dar jaloane de simțire nu-i poate da. Această calitate trebuie să-i aparțină, avînd în vedere că predarea include și o latură afectivă, iar profesorul dă în fiecare lecție un examen. Ușor poate fi compromis un text clasic — și cu aceasta întreaga expunere — dacă profesorul debitează automat ce-l

pune la îndemînă manualul. Cred că nici unul din clasicii noștri, începînd cu cronicarii, nu poate fi plictisit dacă profesorul știe să-l prezinte într-un mod viu. Fiecare pagină de literatură constituie pentru profesor un prilej de a valorifica o experiență literară globală. O epigramă poate științi și ea o serie de asociații, o strigături de folclor, un proverb etc. se pot preta la legături și interpretări. Trebuie pentru aceasta însă să considerăm fiecare pagină de text o bucată de antologie capabilă să pună în mișcare un resort interior al elevului care o audiază. Aceasta este în primul rînd, rolul de animator al profesorului de literatură, chemat să dea ceea ce nu poate da manualul. Avînd alături manualele ne asigurăm un coeficient suplimentar de siguranță în fața unor interpretări subiective greșite. Subliniez însă că subiectivitatea nu trebuie să lipsească, îmbrăcînd forma pasiunii personale pentru literatură.

— Datorită distribuției materialului de istorie literară pe clase, există de mai mult timp un raport constant între cunoștințele ce se dau cu privire la diferite epoci literare. Considerăm că, în lumina actualilor studii de istorie literară, acest raport tradițional corespunde necesităților privind formarea unui orizont contemporan de cultură literară?

— O periodicizare este totdeauna necesară, deși periodicizările sînt criticabile în unele privințe. Personal le socotesc valabile și utile în linii generale. Deci nu ne putem lipsi de periodicizare, dar ea nu trebuie să pună limite fixe, granițe. Mă voi referi pentru aceasta la un exemplu. Unde și cum să periodicizăm una din capodoperele literaturii noastre — „Tiganiada” lui I. Budai Deleanu? Să o situăm la data cînd a fost scrisă — al doilea deceniu al secolului trecut — sau la data publicării ei, cînd a devenit bun comun, adică 60 de ani mai tîrziu? Desigur că o periodicizăm cînd a fost creată, integrînd-o în lumina unuia plan ideal de lecție în care nu erau pierdute din vedere nici o verigă, nici un moment, nici o nuanță. Însemnările lui în registrele de inspecție erau nete, cu mențiuni referitoare la principii pedagogice și prevederi regulamentare, cu sarcini și termene precise de rezolvare. În urma inspecției pe care o făcea, disciplina școlară — încluzînd și cadrele didactice și elevii — se întîrea simțitor, verigile lecțiilor se conturau mai bine, notarea în cataloage se efectua mai ritmic, evidența

(Continuare în pag. 4-a)

INSPECTOR

Vizitînd ades, cu preocupări reportericești, școlile țării, am adunat în memorie și între copertele caietului de însemnări chipuri multiple, fapte, întîmplări, atitudini. Fără ambiția de a trasa „vieți paralele”, ești ispitit de multe ori să schițezi o serie de portrete prin contrast, să trasezi coordonate tipologice.

Aș vrea să mă opresc, în aceste însemnări, la unii dintre cei pe care îi însoțim adesea în vizitele pe care le întreprind în școli — inspectorii secțiilor de învățămînt.

Există o multime de atribuții, de calități care sînt necesare activității inspectorilor, care condiționează ponderea contribuției lor la procesul continuu de îmbunătățire a muncii didactice. În acțiune, însă, aceste atribuții au nuanțe diferite, în funcție de personalitate, de structură psihică și, mai ales, de o anumită concepție asupra stilului de muncă.

Însoțeam odată un inspector care ne-a impresionat prin cunoștințele lui în domeniul juridiciei școlare. Controlul lui minuțios urmărea pas cu pas ordinea activităților școlare prin prisma instrucțiilor și regulamentelor. Ajutorul pe care-l dădea în acest domeniu era efectiv, atrîgîndu-i aprecieri — justificată — de inspector exigent și integru, capabil să dea răspuns precis la orice problemă cuprinsă între paragrafele textelor ce reglementează viața școlară. Cu aceeași minuțiozitate, urmărea în spiritul preceptelor din tratatele de pedagogie, și desfășurarea procesului instructiv-educativ, făcîndu-și observațiile în lumina unui plan ideal de lecție în care nu erau pierdute din vedere nici o verigă, nici un moment, nici o nuanță. Însemnările lui în registrele de inspecție erau nete, cu mențiuni referitoare la principii pedagogice și prevederi regulamentare, cu sarcini și termene precise de rezolvare. În urma inspecției pe care o făcea, disciplina școlară — încluzînd și cadrele didactice și elevii — se întîrea simțitor, verigile lecțiilor se conturau mai bine, notarea în cataloage se efectua mai ritmic, evidența

activităților devenea o oglindă limpede a muncii din școală.

Dar am cunoscut și alți inspector care stîrneau, cu prilejul fiecărei vizite în școli, reacții contradictorii. Poate pe bună dreptate, căci comportarea lui nu se dovedea, ca a primului, egală față de toți învățătorii și profesorii. Omul nostru avea preferințe pe care nici nu încerca să le ascundă. Era în școală un profesor care realizase un aparat original pentru demonstrarea unor legi din domeniul fizicii, un pasionat colecționar de folclor sau arheolog, un matematician care încerca să aplice principiile programării în predarea lecțiilor? Asupra lor își concentra mai mult atenția. Le studia preocupat, le urmărea cercetărilor, stimula spiritul lor creator. Cunoștea și el legăturile școlare — e adevărat, cu mai puține referiri la paragrafe și numere de instrucțiuni și regulamente — dar le considera diferite, ca entități dinamice. Judeca totul prin prisma eficacității, a rezultatelor pe planul pregătirii elevilor, iar atunci cînd asemenea rezultate erau incontestabile, nu se speria că este subminat întreaga structură clasică a „verigilor”.

Unii profesori răsufiau foarte precipitat la inspecțiile lui: nu știau nicodată pe ce poziție să se situeze. Primeau nedumeriți la acei dintre colegii lor, mereu mai numeroși, care considerau drept un eveniment deosebit de îmbucurător vizita lui în școală. Și le părea de asemenea de neînțeles cum, după o asemenea vizită, școala devenea un teren de efervescente căutări ale noului, iar la anumite materii și clase volumul și adîncimea cunoștințelor însușite de elevi se situau pe o treaptă apreciabil mai înaltă decît înainte.

Am încercat uneori să mi-l închipui pe Eminescu revizor școlar, am încercat să-l văd evoluînd în mijlocul realității școlare contemporane nouă. Poate n-am reușit să conturez sub toate aspectele această imagine. Un lucru îmi pare sigur: ar fi procedat aiudoma inspectorului descris în a doua jumătate a acestor însemnări.

AL. CIUCĂ

DIN SU-MAR

- Tribuna experienței
- La masa rotundă
- pedagogi și medici
- Din activitatea
- organizațiilor sindicale

Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu

PROFILURI

Pasiune pentru munca de educator

Sint oameni pe care nu-i poți uita, chiar dacă i-ai cunoscut întâmplător. Există în personalitatea lor ceva care se impune memoriei și nu numai ei. Asemenea oameni au darul să transmită și celor din preajmă trăsături din propria lor personalitate, din propria lor simțire și gândire.

Un asemenea om este învățătorul comunist Constantin Arsenie din Pitești. Te impresionează deosebi la el stila de muncă — un stil care, în esență, înseamnă o continuitate ofensivă împotriva lucrului de mîntuială, împotriva superficialității. Și acest stil de muncă el și îl transmite și celor cu care lucrează. Întîlnindu-l, descifrezi la el nu numai deprinderile colegului lor ci, uneori, chiar unele din gesturile lui expresive.

L-am cunoscut pe tovarășul Constantin Arsenie în urmă cu ani, cînd una din principalele sarcini ale învățămîntului nostru era înlăturarea neștiinței de carte. Regiunea Argeș a fost prima regiune care a lichidat această ereză moștenită. Iar contribuția personală a comunistului Constantin Arsenie la câștigarea acestei bătălii a fost una dintre cele mai puternice dovezi ale devotamentului său pentru cauza luminării maselor.

Generație după generație, numărărați copii au dobîndit știința de carte de la învățătorul Constantin Arsenie. Și nu întîmplător oamenii muncii din Pitești sint deosebit de bucuroși cînd copiii lor nimeresc la Școala generală nr. 3, în clasa acestui învățător. Nu pentru că la celelalte clase sau la celelalte școli n-ar exista învățători buni ci pentru că învățătorul Arsenie și-a câștigat și la catedră un prestigiu care trece mult dincolo de calificativul „foarte bine”.

Să pîtrundem în laboratorul de creație al acestui învățător, de o atît de prestigioasă popularitate, și să-i dăm cuvîntul.

„Ceea ce determină în primul rînd — ne spune tovarășul Const. Arsenie — obținerea unor rezultate bune în munca învățătorului este cunoașterea copiilor pe care îi instruieste și educă. Copiii ne par, adesea, a semăna în mare unii cu alții. Pentru cine se lasă înșelată de asemenea aparențe, ființa fiecărui copil în parte, universul lui sufletesc, al lui și numai al lui, rămîn necunoscute. În asemenea cazuri se ajunge la soluții ineficiente, în cel mai fericit caz cu o eficiență apropi-

mativă. Multe din eșecurile muncii noastre se datoresc fie unei superficialități, fie unei greșite cunoașteri a copilului. De aceea pentru noi, învățătorii, este esențial să știm să pîtrundem dincolo de aparențe, în cele mai nuanțate cute ale universului său sufletesc. Procesul de instruire și educare nu poate face abstracție în nici un caz de această cerință obligatorie. Învățătorul obține rezultate bune din momentul în care reușește să vadă în fiecare copil o individualitate specifică și să țină seama de acest lucru în toată activitatea pe care o desfășoară.

Întreaga muncă a învățătorului începînd cu lecția și sfîrșind cu activitatea în afară de școală, trebuie să fie determinată de această cunoaștere. Ținînd seama de particularitățile fiecărui copil el trebuie să-și organizeze astfel lecția încît să fie înțeleasă de toți copiii clasei. Cu atît mai mult întrebăm această cerință atunci cînd este vorba de consolidarea cunoștințelor. Atunci insist pînă cînd și cel mai slab elev și-a însușit fondul lecției. Și nu mă mulțumesc nici cu aceasta. Știu că de la înțelegerea cunoștințelor și pînă la formarea deprinderii de a le aplica mai este încă un drum destul de lung, pe care nu-l poți străbate cu succes decît dacă, întemeindu-te pe cunoașterea particularităților individuale ale elevilor, urmărești cu perseverență înarmarea lor cu deprinderi bune de studiu, dacă-i înveți să aplice în practică ceea ce au învățat.”

L-am ascultat ore în șir pe învățătorul Const. Arsenie vorbind despre multe din problemele pe care le ridică munca în rîndurile copiilor. I-am ascultat, vorbind despre el, și pe directoroa școlii, și pe colegii săi. Am plecat cu convingerea că experiența acestui dascăl, căruia pe drept cuvînt i s-a acordat titlul de „învățător emerit”, merită din plin să fie studiată și valorificată. Ar putea face acest lucru și secția de învățămînt a orașului Pitești, și Institutul de științe pedagogice. Și am plecat cu imaginea învățătorului comunist pasionat de munca lui de „făuritor de oameni”, a unui învățător care își face cu un adînc devotament datoria de dascăl, cu imaginea unui autentic artist al profesiei pedagogice.

RADU CONSTANTIN

Culegătoarea de folclor

Un magnetofon, cîteva sute de bande imprimate, cîteva zeci de caiete cu texte îngrijit scrise și comentate. Le-a adunat în camera ei, împodobită cu scoarțe oltenesti și piese de ceramică locală, Angela Dumitrescu, profesoara de limba română din Vădăstria, raionul Corabia. Alături, pe o masă, cîteva scrisori purtînd înaintea Institutului de etnografie și folclor al Academiei, articole din ziare și un manuscris: „Contribuția la culegerea folclorice din regiunea Oltenia”.

Am ascultat în acea seară multe doine și balade din cele peste 200 cîte strîns tovarășul Dumitrescu. Unele din ele sint încă necunoscute, altele reprezintă variante cîmpenești ale unor procedee de la munte, de largă circulație în poezia populară. Doine de dragoste și cîntec românesc de haiducă, de înmănușare și balade de voinicești, istorice, ciobănești etc.

Fiecare piesă din acest tezaur are o istorie care formează obiectul cercetărilor profesoarei. Culegerea lor, însă, are și ea o istorie, care definește profilul unui om. Pentru a le aduna, Angela Dumitrescu a străbătut sute de kilometri, a cercetat zeci de sate, a ascultat amintirile a mii de oameni. Păstrătorii acestor cîmuri de poezie și cîntec românesc unii trecuți de 80 de ani, au îndrăgit-o pe profesoria, o așteaptă cu nerăbdare, o primesc cu dragoste și-i dăruiesc din versul lor, reînviind realități visuale figurate de popor în artă.

„Numeroase sint, ne-a povestit Angela Dumitrescu, variantele baladei „Miu” pe care le-am auzit în raionul Corabia. Nu-i cunoscută în care nu sînt cunoscute de către bătrînii cel puțin o variantă a acestui cîntec. E o baladă cu acțiune complexă, cîntarea ei durînd ore întregi. Dar oamenii o ascultă de fiecare dată cu același interes, cu aceeași plăcere. Cînd am înregistrat-o în comuna Ștefan cel Mare, în terțopretura bătrînului Dumitru Ciciu, în vîrstă de 70 de ani, s-au

strîns în casa lui aproape 30 de cîntăci, care au ascultat-o pînă la capăt, rîmîndu-i apoi s-o audă iar, pe banda de magnetofon. Același fapt s-a repetat cu baladele „Antofia” și „Vătoară” și „Neguța Oleac”. Deși era ora două noaptea, cel prezent în casa unde poposim spre a înregistra aceste cîntece bătrînești urmăreau cu adînc eufonie versurile care scoteau din negura vremurilor întîmplări și fapte ce grăiau de viteji, de lupți acesora, de dramă familială. De-am fi stat pînă la ziuă, n-ar fi plecat nici unul acasă, deși toată ziua munciseră.”

Pasiunea profesorei din Vădăstria i-a adus însă și „complicații”, complicații de care este bucuroasă, deși îi răpesc mult din timpul destinat înregistrărilor. Radiofuziunea cîntecă, Casa creației populare din Craiova, i-au cerut să pregătească emisiuni de valorificare a tezaurului popular. Așa se face că, de mai multe ori, valorile tezaurului strîns de Angela Dumitrescu au ajuns să fie gustate de zeci de mii de auditorii.

Căutarea neobosită a poeziei populare reprezintă însă numai o latură a profilului profesorei din Vădăstria. Ea este, în același timp, o foarte bună profesoară. Deși i s-a propus să se transfere la oraș, la liceu, a preferat să rămînă la Vădăstria, la peste 20 de km de centrul raionului, pentru că „nu se poate despărți de satul în care munceste”. Elevii acestei profesoare, care și-a luat, prima din raion, gradul I, sint mereu în frunte la concursurile de admitere în licee și în școlile profesionale. Pînă de grîji pentru pregătirea lor Angela Dumitrescu a adunat, alături de colecția de cîntece populare, și o bogată colecție de planșe, scheme și alte materiale didactice, create de ea de-a lungul anilor de muncă în școală.

Ea este, pentru Vădăstria olteană, un exemplu concret al proverbului „omul științește locu”.

C. R.

Tribuna experienței

Educația patriotică

Educarea patriotică a elevilor — acest obiectiv de seamă al întregii activități de formare a tinerii generații — oferă posibilități practice nelimitate, a căror valorificare cu o eficiență cit mai ridicată este condusă într-o mare măsură de modul cum se realizează colaborarea școlii cu organizația U.T.C. Experiența anilor anteriori și rezultatele muncii noastre ne-au dovedit cu prisosință că prin conjugarea eforturilor îndreptate spre asigurarea unor activități alese cu grijă și atenție, cu un conținut atrăgător și bogat, se pot obține cele mai bune rezultate în formarea unor sentimente patriotice bazate pe convingeri temeinice.

Se știe, de exemplu, că excursiile și vizitele în producție îi atrag foarte mult pe elevi. Organizînd asemenea excursii și vizite, inscrite în planul comun de activități culturale-artistice al școlii și al organizației U.T.C., colecții didactice din școala noastră caută să folosească toate posibilitățile pe care le oferă aceste acțiuni. Fie că avem ca obiectiv un oraș, o unitate industrială, un muzeu, un monument istoric sau un colț pitoresc de natură, atît în perioada de pregătire a acestor acțiuni cit și în timpul desfășurării lor ne străduim să asigurăm o participare activă a elevilor la ele. Și a devenit la noi o practică curentă să a folosim ulterior la lecții, la orele de dirigenție sau în activitățile organizației U.T.C. cele văzute și învățate în excursii și vizite.

Elevii noștri au vizitat toate unitățile industriale din localitate, sanctoriul hidrocentralei „Georgehe Gheorghiu-Dej”, muzeele de la Pitești și Golești. Cu prilejul excursiilor și vizitelor la aceste obiective am organizat și alte activități — concursuri, discuții, întîlniri — care s-au dovedit a fi deosebit de utile în realizarea multelor sarcini ale educației patriotice. Ele i-au făcut pe elevi să prețuiască adînc realitățile de astăzi, să înțeleagă justețea politicii partidului nostru, să respecte munca plină de abnegație a întregului popor.

Ceea ce ne-a călăuzit permanent în activitatea noastră a fost ideea finalității educative a acțiunilor realizate, a folosirii acestora pentru formarea și dezvoltarea convingerilor patriotice, a legării lor de îndatoririle sociale. Toți educatorii au avut de pildă prilejul să constate că unii elevi tind să-și aleagă viitoarea profesune nu după criteriul utilității sociale, ci după condițiile de muncă pe care le oferă. I-am auzit și pe unii din elevii noștri afirmînd că nu se vor îndrepta, după absolvirea școlii, spre anumite meserii prea grele sau nu prea plăcute. Nu am trecut de loc ușor peste asemenea lucruri, pentru că ne-am dat seama că în spatele lor se ascund de fapt păreri și concepții deformate despre muncă, o nejustă înțelegere a rolului muncii, a satisfacțiilor pe care ți le oferă ea, a mîndriei de a te ști părtaș la tot ceea ce contribuie la înflorirea țării. Excursiile de care am vorbit mai sus ne-au dat prilejul să combatem, prin exemplul activităților pline de însușire a oamenilor muncii, astfel de păreri și concepții. Nu ne-am mulțumit însă numai cu atît. În consiliul pedagogic al școlii a avut loc o adevărată dezbateră în legătură cu

modul cum trebuie ajutați elevii să înțeleagă rolul și semnificația socială a muncii. Să lege tot mai mult munca lor actuală — învățătura — de perspectivele muncii lor viitoare. Implicit, în centrul atenției s-a situat problema orientării profesionale a elevilor, măsura în care reușim să-i facem pe elevi să înțeleagă în mod judicios această problemă, să nu o reducă la o acțiune de ordin personal, privită prin prisma unor interese mărunte, în afara sensului major al muncii viitoare ca principală îndatorire socială. O concluzie principală care s-a desprins din discuție a fost aceea că, împreună cu organizația U.T.C. și familia, profesorii au obligația să asigure continuitatea acțiunilor educative pentru a asigura fiecărui elev o orientare justă, corespunzătoare posibilităților personale, așa ca la sfîrșitul studiului în liceu examen de admitere la politehnică și în același timp să folosească analiza și sinteza, comparația, generalizarea și abstractizarea, să nu se limiteze la a acumulare de fapte izolate, la memorarea mecanică a unor date și denumiri. Analizînd obiectele și fenomenele geografice (de exemplu localitatea în care se află școala, condițiile naturale din jurul localității, activitatea populației etc.), în alte aspecte, în alte legături decît cele prezentate de profesor în clasă, elevii și le reprezintă mai bine, mai complet, le descoperă proprietăți și calități noi, adîncind astfel cunoașterea lor. O astfel de atitudine activă a elevilor față de înțelegerea obiectelor și fenomenelor geografice — cu ajutorul analizei, sintezei, comparației, abstractizării și generalizării — creează o bază reală pentru formarea și aprofundarea noțiunilor geografice.

Începînd din anul școlar 1963—64, am experimentat această formă de activitate cu elevii la cîteva licee din Cluj, unde s-a desfășurat și practica pedagogică a studenților. Am putut constata, în cadrul acestui experiment, că priceperea elevilor de o efectua o caracterizare geografică este strîns legată de deprinderea lor de a aplica operațiile fundamentale ale gândirii (analiza, sinteza, generalizarea, abstractizarea etc.) în „citirea” hărților, în observarea geografică complexă pe teren a obiectelor și fenomenelor. Așa, de pildă, elevii claselor experimentale IX și XI, cărora li s-a format deprinderea de a lucra în acest fel, au reușit să-și desfășoare activitatea după un plan propriu și să efectueze caracterizări geografice complete și corecte, pe cînd elevii claselor de control, unde cunoștințele se transmiteau exclusiv prin metodele folosite în clasă, n-au putut întocmi asemenea caracterizări.

În lumina concepției moderne de predare indicată de psihologia pedagogică, orizontul local nu mai poate constitui numai un mijloc de întuire directă, el trebuie valorificat mai ales ca bază de plecare în formarea și aplicarea raționamentelor științifice. Numai astfel elevii vor reuși să aplice noțiunile de geografie în rezolvarea problemelor teoretice și practice. Observațiile elevilor în o-

Prof. CONSTANȚA PARTENIE
Liceul Nr. 1 Pitești

Lucrările geografice în orizontul local

Participarea directă a elevilor, prin lecții-excursii, la cunoașterea realităților din orizontul local contribuie într-o mare măsură la activizarea lor în cadrul procesului de însușire a cunoștințelor, ca și la educarea lor în spiritul patriotismului socialist.

În acest domeniu ca și în multe altele, învățămîntul românesc are o

însesnată tradiție. Se știe, de exemplu, că în lucrarea sa „Reforma învățămîntului geografic” (1931), geograful George Vilșan a cerut ca profesorii să dezvolte spiritul de observație al elevilor prin analizarea obiectelor și fenomenelor geografice și să desfășoare cu el, în orizontul local, exerciții și aplicații practice legate de relief, climă, ape curgătoare, formațiuni vegetale ș.a.

Astăzi, lecțiile-excursii sint folosite tot mai larg în școlile noastre. Dar, pentru ca ele să se desfășoare cu maximă eficacitate, este necesar să se pună accentul nu numai pe transmiterea de cunoștințe, ci mai ales pe acele procedee care îl ajută pe elevi să „descopere” ei înșiși aceste cunoștințe, să le asimileze în mod independent, să-și dezvolte gândirea logică și spiritul de cercetare științifică.

Or, practica unor școli din orașul nostru arată că adesea, ca și la alte lecții, la lecțiile-excursii desfășurate în orizontul local izvorul principal de cunoștințe pentru elevii continuă să-l constituie aproape exclusiv explicația profesorului. Nu se utilizează suficient al doilea izvor de cunoștințe — munca independentă a elevilor, desfășurată individual sau în cadrul unor mici colective care să primească spre rezolvare exerciții și aplicații practice de hidrologie, geomorfologie, urbanistică etc. — desigur, la nivelul lor de înțelegere și în conformitate cu programa școlară. Astfel de exerciții sint deosebit de necesare cu atît mai mult cu cît, pe lîngă faptul că li înarmează pe elevi cu cunoștințe și cu deprinderi de a aplica aceste cunoștințe în activitatea practică, ele îi învață în același timp să folosească analiza și sinteza, comparația, generalizarea și abstractizarea, să nu se limiteze la a acumulare de fapte izolate, la memorarea mecanică a unor date și denumiri. Analizînd obiectele și fenomenele geografice (de exemplu localitatea în care se află școala, condițiile naturale din jurul localității, activitatea populației etc.), în alte aspecte, în alte legături decît cele prezentate de profesor în clasă, elevii și le reprezintă mai bine, mai complet, le descoperă proprietăți și calități noi, adîncind astfel cunoașterea lor. O astfel de atitudine activă a elevilor față de înțelegerea obiectelor și fenomenelor geografice — cu ajutorul analizei, sintezei, comparației, abstractizării și generalizării — creează o bază reală pentru formarea și aprofundarea noțiunilor geografice.

Începînd din anul școlar 1963—64, am experimentat această formă de activitate cu elevii la cîteva licee din Cluj, unde s-a desfășurat și practica pedagogică a studenților. Am putut constata, în cadrul acestui experiment, că priceperea elevilor de o efectua o caracterizare geografică este strîns legată de deprinderea lor de a aplica operațiile fundamentale ale gândirii (analiza, sinteza, generalizarea, abstractizarea etc.) în „citirea” hărților, în observarea geografică complexă pe teren a obiectelor și fenomenelor. Așa, de pildă, elevii claselor experimentale IX și XI, cărora li s-a format deprinderea de a lucra în acest fel, au reușit să-și desfășoare activitatea după un plan propriu și să efectueze caracterizări geografice complete și corecte, pe cînd elevii claselor de control, unde cunoștințele se transmiteau exclusiv prin metodele folosite în clasă, n-au putut întocmi asemenea caracterizări.

În lumina concepției moderne de predare indicată de psihologia pedagogică, orizontul local nu mai poate constitui numai un mijloc de întuire directă, el trebuie valorificat mai ales ca bază de plecare în formarea și aplicarea raționamentelor științifice. Numai astfel elevii vor reuși să aplice noțiunile de geografie în rezolvarea problemelor teoretice și practice. Observațiile elevilor în o-

rizontul local dezvoltă raționamentul, trezesc interesul lor pentru studiul geografiei. În același timp, profesorii însuși și reproducerea cunoștințelor în această formă este mai dinamic, dezvoltîndu-le capacitățile de analiză științifică a fenomenelor.

Lector univ. S. VEZA
Cluj

Un caz care merită a fi luat în seamă

Una din temele mult dezbătute de profesorii de matematici, atît în cadrul comisiilor metodice cit și în cercurile pedagogice, o constituie aceea a greșelilor „tipice” făcute de elevi. Discuțînd această temă, profesorii urmăresc să cunoască ce anume greșeli sint oarecum înclinate să facă elevii, astfel încît ei să le poată preveni și înlătura cu totul. Preocuparea este meritorie și poate duce la rezultate bune. Se neglijează însă un alt caz care se ivește destul de des în orele de matematică. Mă refer la cazul în care elevii greșesc în fond, dar ajung totuși la rezultate exacte. Cu alte cuvinte, lucrează eronat dar problema „le iese”, cum s-pun ei.

În aceste împrejurări, situația profesorului este însoțită destul de dificilă. Elevul întrebă: de ce nu e bine, dacă totuși rezultatul „e ieșit”? Profesorul trebuie să analizeze deci foarte atent modul în care a lucrat elevul și să descopere cauză a acestei aparente contradicții.

De cele mai multe ori, rezultatul „iese” fiindcă se fac două greșeli ale căror efecte se anulează unul pe altul. Astfel, dacă în cursul unui exercițiu elevul, trebuind să facă două schimbări de semn asupra aceluiași termen, greșește în ambele cazuri, rezultatul nu se modifică.

Sint însă multe cazuri în care la astfel de rezultate bune, obținute prin calcule greșite, se ajunge în mod cu totul întîmplător. De exemplu, unii elevi confundă extragerea rădăcinii patrate cu împărțirea prin 2. Dacă numărul asupra căruia trebuie făcută operația este 4, elevului care face această greșeală îi „iese” rezultatul, întrucît radical din 4 este egal cu 4/2. În acest caz profesorul poate explica cu ușurință că e vorba de o simplă întîmplare, recurgînd la alte exemple.

Dar printre cazurile în care întîmplarea face ca rezultatele calculului să nu se schimbe sint unele care ne pot da mult de lucru. Cu ocazia unei lucrări de control am dat elevilor mei un exercițiu de rezolvare a unui sistem de ecuații de forma:

$$\begin{cases} 2x - 9 = y \\ 5 = 10 = 6 + \frac{y}{4} - \frac{4}{8} \\ x + 3y - 11 = 0 \end{cases}$$

Corectînd lucrările, am constatat că un elev a transformat prima ecuație în felul următor (luînd de o parte și de alta a semnelui egal c.m.m.c. diferiți, respectiv 10 și 12)

$$\begin{cases} 2x - 9 = y \\ 5 = 10 = 6 + \frac{y}{4} - \frac{4}{8} \\ x + 3y - 11 = 0 \end{cases}$$

ÎNTREBARE

Din dispoziția președintelui comitetului executiv al sfatului popular al raionului Deta, cadre didactice din centrul de comună al raionului au fost obligate să facă de serviciu la telefonul sfatului popular al comunei. După cum se știe, cadrele didactice nu au această obligație. La sfatul popular din raionul Deta mai sint însă oameni care, după cum se vede, nu știu acest lucru. Ei i-au anunțat pe cei în cauză că, în caz de neprezentare pentru serviciu la telefon, vor fi sancționați.

Întrebăm: De ce se încălcă în raionul Deta dispozițiile și se creează astfel greutăți muncii din învățămînt?

Încă un 10 în carnetul de note. Bucurie deopotrivă pentru elevi și pentru profesori.

Rezolvînd în continuare sistemul la care a ajuns

$$\begin{cases} x - 2y - 1 = 0 \\ x + 3y - 11 = 0 \end{cases}$$

a obținut soluția corectă: $x = 5$; $y = 2$, ca și cum nu ar fi făcut nici o greșeală.

Dacă ar fi lucrat corect (luînd c.m.m.c. = 60), prima ecuație ar fi devenit succesiv:

$$\frac{2x-9}{6} = \frac{y}{10} = \frac{x}{6} + \frac{y}{4} - \frac{4}{8}$$

$$24x - 108 = 6y - 10x + 15y - 80$$

$$14x - 21y - 28 = 0$$

$$2x - 3y - 4 = 0$$

Sistemul de rezolvat era deci:

$$\begin{cases} 2x - 3y - 4 = 0 \\ x + 3y - 11 = 0 \end{cases}$$

cu soluția $x = 5$; $y = 2$

Nu mi-am dat din primul moment seama că sistemul (1) obținut de elev este echivalent cu sistemul (2) propus de mine și eram înclinat să cred că soluția justă la care ajunsese a fost copiată de la alți elevi. La discuția lucrărilor, elevului nu-i venea să creadă că a greșit, deoarece el făcuse verificarea pe sistemul inițial și constatare că soluția e bună.

Era totuși evident că el a greșit deoarece, aducînd separat la același numitor partea I și partea a II-a a primei ecuații și egalînd numărătorii astfel obținuți, înmulțise prima parte cu 10 și a doua parte cu 12, deci ecuația obținută nu mai era echivalentă cu cea dinții. Căruia fapt s-a datorat totuși întîmplarea că soluția obținută a fost cea justă?

Trebuie să mărturisesc că n-am observat imediat particularitatea acestei situații. Întîmplarea a făcut ca atît partea I cit și partea a II-a a primei ecuații, să se anuleze pentru $x=6$, $y=2$. Evident că în acest caz avem și $10A = 12B = 0$.

Se știe că în geometria analitică dreptele de ecuații:

$$(D_1) = \frac{2x-9}{6} - \frac{y}{10} = 0$$

$$(D_2) = \frac{x}{6} + \frac{y}{4} - \frac{4}{8} = 0$$

$$(D_3) = x + 3y - 11 = 0$$

sint concurente în punctul I (5, 2), ca și dreptele de ecuații:

$$nD_1 + pD_2 = 0, D_3 = 0$$

unde s-a notat cu

$$Dk (k = 1, 2, 3)$$

primul membru al ecuațiilor corespunzătoare.

Pentru elevii din clasa a VIII-a, într-o astfel de situație cred că cel mai bun lucru pe care-l poate face profesorul e să explice din nou că eliminarea numitorilor este o aplicație a proprietății potrivit căreia, dacă înmulțim sau împărțim ambele părți ale unei ecuații cu același număr, diferit de zero, obținem o ecuație echivalentă cu cea de la care s-a plecat.

Exemplul de mai sus mi-a arătat încă o dată că este foarte important ca elevii să înțeleagă în ce constă fiecare greșeală comisă ca să o poată evita în viitor.

Prof. C. SANDULACHE
Liceul din Podul Turcului reg. Bacău

La masa rotundă

PEDAGOGI ȘI MEDICI

Educația sanitară se integrează în sistemul influențelor educative organizate de școală și familie, contribuind, alături de acestea, la dezvoltarea multilaterală a copiilor. Subliniind rolul educației sanitare în această privință, recentele îndrumări ale Ministerului Învățământului cu privire la îmbunătățirea muncii educative arată că toți factorii educativi trebuie să acorde atenție asigurării unui regim de viață adecvat pentru copii, înarmării lor cu deprinderea de a respecta regulile igienico-sanitare.

În școlile noastre s-au manifestat preocupări, inițiative, s-a acumulat o experiență valoroasă în ce privește rezolvarea sarcinilor educației sanitare. Totuși, o serie de aspecte ale ei suscită încă vii discuții. Pentru a populariza unele forme și mijloace indicate folosite de educatori, pentru a ajuta la găsirea unor noi soluții și căi de îmbunătățire a educației sanitare, redacția noastră, în colaborare cu Secția de educație de la Institutul de științe pedagogice, a organizat o discuție la care au participat directorii de școli, învățătorii, profesorii, medicii.

O problemă care se pune începând din clasa I

Participanții la discuție au fost unanimi în a considera că educația sanitară trebuie să constituie un obiectiv al muncii educative pe toată perioada școlară, să se desfășoare continuu, nu sub forma unor campanii. Subliniind această idee, tov. CONSTANȚA POPA, învățătoarea la Liceul nr. 10 din București, arată că începe educația sanitară la elevii ei încă din clasa I, din prima zi de școală, continuând în munca familiei, a grădiniței. „Folosesc, pe lângă cele 5 minute de control igienic din fiecare zi, toate prilejurile potrivite pentru a transmite elevilor cunoștințele sanitare — a spus tov. Popa: lecțiile, discuțiile privind ținuta la scris, îndrumarea muncii independente, săturile cu privire la folosirea timpului liber. O fac ori de câte ori sînt în mijlocul copiilor — în clasă sau în recreații, în plimbări, cînd le vizitez familia. În toate aceste ocazii mă preocup alt de îmbogățirea noțiunilor pe care ei le au despre igienă, cit și de formarea deprinderilor igienico-sanitare. La fel ca mine procedează și colegii mei și cred că la fel se întîmplă și în alte școli. Din păcate, însă — a continuat tov. Popa — educația sanitară a elevilor din clasele I-IV rămîne, după părerea mea, în mare măsură la inițiativa fiecărui colectiv didactic, făcîndu-se cînd se poate și cum se poate. Totuși în această perioadă a școlărității ar trebui să se acorde mai mult timp și mai multă atenție formării deprinderilor igienico-sanitare ale elevilor. În această direcție ar putea aduce o contribuție mai largă și manualele pentru aceste clase.

„Consider și eu — a spus dr. NICOLAE BUDRICA, medic școlar, că ar fi bine ca manualele școlare pentru clasele I-IV să cuprindă în mai mare măsură reguli sanitare, proverbe și ilustrații pe această temă, pe care învățătorul să le poată folosi în fixarea și completarea cunoștințelor și deprinderilor”.

În funcție de specificul vârstei copiilor

Ca în orice activitate educativă, și în educația sanitară trebuie să se țină seama de problemele specifice vârstei copiilor, de condițiile concrete ale fiecărui colectiv de elevi, de particularitățile fiecărui elev în parte. Se impune deci necesitatea diferențierii, a gradării acțiunilor intrinsece.

Discuția noastră a relevat grija manifestată de multe conducători de școli pentru ca educația sanitară să răspundă operativ problemelor ridicate în ansamblul muncii educative, să o includă în sistemul general al acțiunilor instructiv-educative. Prof. VASILE IONESCU, directorul liceului din Brănești, raionul Lehliu, a subliniat, pe drept cuvînt, că educația sanitară ruptă de sistemul general al activității școlii nu are eficiență.

„În școala noastră, în perioada cînd elevii au de răspuns unor solicitări sportive — la încheierea trimestrului, înainte de examene — se dezbate cu ei, fie la orele de dirigenție, fie în discuții speciale organizate, probleme legate de dozarea efortului intelectual, de organizarea odihnei, de regimul de viață specific perioadelor respective. Ținem seama și de alte condiții specifice. De exemplu, cu elevii din internat abordăm într-un fel problemele, cu cei care locuiesc la gazde în alt fel”.

„Cred că atunci cînd vorbim despre activități diferențiate în funcție de condițiile concrete trebuie să avem în vedere îndeosebi vârsta elevilor. La elevii mai mari educația sanitară îmbracă aspecte mai complexe — a spus prof. OLGA POP, directoroarea Școlii generale nr. 5 din Capitală. Mă gîndesc mai ales la felul în care sînt tratate în școli problemele legate de educația adolescenților, pentru că aici nu s-au găsit întotdeauna cele mai bune soluții. De cele mai multe ori fugim de aceste probleme, iar cînd ni le putem evita, recurgem la generalități. Consider că educatorul nu are dreptul să le oculte. Important este însă cum le

rezolvăm, pentru că — trebuie să reînnoșăm — fără a ne pregăti serios, este greu să obținem rezultatele dorite. Consider, și cred că nici nu este necesar să mai argumentăm de ce, că discuțiile pe astfel de teme trebuie purtate separat cu fetele și băieții”.

„Mai mult decît atît — consideră dr. GH. SOLCĂNESCU, medic la Inspectoratul sanitar de stat al Capitalei — aici își găsește loc muncii individuale a pedagogului, a medicului cu anumiți elevi, și chiar cu părinții lor”.

Cine trebuie să conducă ora

În ansamblul acțiunilor și măsurilor cu conținut sanitar care se desfășoară în școli, orele de dirigenție pe teme sanitare ocupă un loc preponderent. Așa se explică de ce discuțiile noastre s-au oprit asupra diferitelor aspecte ale acestor ore. Dacă în privința numărului lor nu s-au ridicat obiecții, organizarea și desfășurarea lor au suscitat discuții vii. Prof. PAULA CERNAT, dirigintă la Școala generală nr. 12, scoțeste pe baza experienței pe care o are propria sa școală că sora medică nu poate îndeplini corespunzător sarcinile orei de dirigenție pe teme sanitare. „Iată, a spus tov. Cernat, cum decurg îndeobște asemenea ore la clasa a V-a. Intră sora în clasă și citește dintr-o broșură. Apoi, prin câteva întrebări, verifică dacă elevii au înțeles ceva. De cele mai multe ori, chiar elevii buni nu pot răspunde. E și firesc. Ce pot înțelege și reține bunăoară elevii dintr-un text arid și pretențios despre vitamine sau despre bolile de piele, cînd ei nu au noțiunile de anatomie, fiziologie etc., și cînd lectura nu este însoțită nici de explicații accesibile, nici de demonstrații sau material ilustrativ”.

Aceeași idee a fost reluată și de prof. L. GRECU, dirigintă la Liceul nr. 34. „Nu putem — a spus tov. L. Grecu — să încredințăm ora de dirigenție pe teme sanitare sorei medicale, care nu are pregătirea pedagogică și de specialitate necesară. Ca să nu mai punem la socoteală faptul că, lăsate exclusiv pe seama soriei, orele de dirigenție pe teme sanitare au loc atunci cînd ea este liberă și nu se tinde să se amîneze în funcție de programul ei. Dacă nu este posibil ca orele respective să fie conduse de către medic sau asistent sanitar, cel mai în măsură să o facă este dirigintele”.

„În școala noastră — a spus prof. Olga Pop — orele de dirigenție cu conținut sanitar sînt incluse în planurile de muncă ale dirigintilor, care stabilesc și tematica lor, colaborînd în acest scop cu medicul. În funcție de temă, orele sînt conduse fie de dirigintele fie de medic. Am luat în această hotărîre după ce, asistînd la o oră ținută de sora medică, am constatat grave deficiențe de ordin științific și didactic”.

Desfășurăm munca, sau o „sprijinim” doar?

Discuțiile au arătat că, deși instrucțiunile comune ale Ministerului Învățământului și Ministerului Sănătății și Prevederilor sociale arată clar cu revin sarcinile educației sanitare, în unele locuri ele sînt lăsate cînd pe seama personalului sanitar, cînd pe seama conducătorilor școlii și a dirigintilor, ceea ce are desigur consecințe negative.

„Adesea se întîmplă cam așa — a spus învățătoarea Constanța Popa: „Medicul declară: noi sprijinim activitatea sanitară”. La rîndul lor, cadrele didactice spun și ele: „Avem datoria să sprijinim activitatea sanitară”. Așadar, pînă la urmă, toată lumea o sprijină. Dar atunci, cine o desfășoară?”

„De fapt, spunea dr. Budrica, aici nu intră în discuție responsabilitățile cu ierarhia lor, ci faptul că, împreună, pedagogii și personalul sanitar trebuie să-și unească eforturile, colaborînd în realizarea unor scopuri comune. Intrucît este vorba de anumite sarcini specifice, medicul, cu competența sa, este chemat

să îndrume educația sanitară. El trebuie să subordoneze însă acțiunile obiectivelor generale ale școlii, activitatea în ansamblu rămîndu-sea fie condusă de directorul acesteia”.

„La noi în școală — a relatat tov. V. IONESCU — medicul este într-adevăr un membru al colectivului pedagogic. El participă la întreaga viață a școlii — la sesiunile consiliului pedagogic, la adunările cu părinții etc. El întîlniște în mijlocul copiilor în recreații, în activitățile extrașcolare, în internat, la cantină. Socotesc că, sînd numai în cabinetul medical, un medic școlar nu-și face pe deplin datoria”.

Broșuri, afișe, diafilme, în tiraje suficiente

„As mai stăruie asupra unei probleme, atînsă de alfel de tov. Cernat — a spus tov. Olga Pop. Este vorba de broșurile care se citește la orele de dirigenție pe teme sanitare. Conținutul acestor broșuri, editate pe ci-

luri de clase este însă insuficient, deși pe alocuri și nu are o formă adecvată”.

Necesitatea unor materiale mai numeroase pe teme sanitare, cu conținut variat, atractiv, pentru toate vîrstele, a fost subliniată de mai mulți participanți la discuția noastră. Ei au cerut să se editeze lucrări cu o tematică diferențiată, corespunzătoare vîrstei e-

levilor, să se pună la dispoziția școlilor mai multe afișe, diafilme și filme de scurt metraj cu caracter sanitar. Astfel de materiale trebuie să apară în tiraje sporite și să fie distribuite cu grijă, așa încît să ajungă în fiecare școală. S-a arătat în același timp că ar fi indicat să se organizeze în școli concursuri și jocuri cu conținut sanitar, interesante și instructive pentru elevi.

Există așadar, multe căi de îmbunătățire a educației sanitare a elevilor. Călea principală este, așa cum a rezultat din discuția noastră, colaborarea strînsă dintre personalul pedagogic și personalul medico-sanitar. S-a văzut că orele de dirigenție pe teme sanitare se impune să fie ținute de medic sau de diriginte, în nici un caz de sora sanitară, care nu are competența necesară. Se impune să fie îmbunătățite materialele pe baza cărora se desfășoară aceste ore, astfel încît ele să răspundă și cerințelor pedagogice. Și, în sfîrșit, să nu se uite că, dacă personalul medico-sanitar din școală I se cere în mod îndreptățit să subordoneze activitatea obiectivelor generale ale procesului instructiv-educativ, învățătorii și profesorii nu se pot considera „scuții” de sarcinile educației sanitare, ci nu datorită de a participa nemijlocit la realizarea acestor sarcini. Nici un pedagog nu poate trata cu indiferență problemele de care depinde dezvoltarea armonioasă a elevilor. Este nevoie să se creze în fiecare școală un front comun pentru rezolvarea tuturor problemelor — majore și mărunte — ale educației sanitare, să se asigure influența educativă asupra elevilor prin munca și prin exemplul personal al fiecărui pedagog.

Opere de artă și plante ornamentale, lumină și curățenie — elemente educative în cadrul școlii

O LIMBĂ SE ÎNVAȚĂ SPRE A FI FOLOSITĂ ÎN PRACTICĂ

În școlile noastre, predarea limbilor moderne cunoaște un proces continuu de perfecționare. Principiul, în această privință, este că accentul se pune pe deprinderea elevilor de a folosi în conversație limbile pe care le învață, adică a-și aplica neîntîrziat și nemijlocit în practică toate cunoștințele de lexic, de gramatică, de pronunție. Această trăsătură nouă mi se pare esențială și asupra ei socotesc că se impune să stăruim mereu în predare.

La asemenea rezultate putem ajunge astăzi cu ușurință pentru că s-au creat — și continuă să se perfecționeze mereu — mijloacele necesare: tehnica audio-vizuală modernă, manualele adecvate, materiale metodice. Școlile noastre dispun astăzi de magnetofone, de picupuri și plăci, de aparate de proiecție fixă, de aparate cinematografice etc., care asigură condițiile folosirii celor mai noi metode de studiere a limbilor străine.

Predînd limba rusă la o secție serală, am putut să constat că metodele noi de predare nu o deosebit de eficientă în munca cu elevii acestei secții, ele ușurînd procesul de însușire a cunoștințelor, scurtînd durata lui și asigurînd, în același timp, temeinicia celor învățate. Toate acestea au o însemnătate deosebită în activitatea din învățămîntul seral, intrucît răspund uneia din cele mai pregnante cerințe ale acestui învățămînt — aceea că elevii să plece din oră cu lecția însușită în cea mai mare măsură posibilă.

În predarea limbilor străine are o importanță deosebită și modul cum sînt alcătuite manualele de

specialitate, deoarece munca cu manualul ocupă un loc principal în lecție. Firește, nu în formele folosite anterior — care se rezumau doar la lectură, traducere și exerciții gramaticale pe text — ci mai ales prin conversații, care dau elevilor posibilitatea de a-și însuși limba vie, de a o folosi în practică.

În această privință, manualul de limba rusă pentru clasele a X-a și a XI-a ale învățămîntului seral, de D. Grama și S. Stroganov, editat în vara anului 1965, este un auxiliar prețios al elevilor, ca și al profesorilor. (În paranteză fie spus, m-a mirat mult afirmația făcută în cuprinsul anchetei „În învățămîntul seral, după primul al „Gazetei învățămîntului”, că acest manual „nu ar fi apărut pînă acum”. Cum s-a putut spune lucrul acesta cînd manualul s-a aflat la dispoziția elevilor din prima zi de școală?)

Avînd la bază o concepție modernă cu privire la predarea limbilor străine, manualul ține seama în același timp de condițiile specifice ale școlii serale. Astfel, textele de lectură cuprind cu precizie vocabular adecvat necesităților celor care lucrează în producție. Așa sînt, de exemplu, textul referitor la dezvoltarea tehnicii, textul intitulat „Discuție la fabrică” și multe altele. În acest fel elevii își pot însuși în primul rînd lexicul care le este necesar în activitatea lor, putîndu-l folosi atît în conversație cît și pentru documentare.

Trebuie subliniat faptul că nu numai vocabularul cuprins în texte, dar și exercițiile pe care le cuprînde manualul au ca prim obiec-

tiv formarea deprinderilor de conversație. Variate în conținut, exercițiile solicită efortul și atenția elevilor pe linia folosirii continue a lexicului în vorbire, astfel încît toate cuvintele învățate să se includă în vocabularul activ, iar elevii să știe cum să le utilizeze în diferitele forme morfologice pe care le îmbracă.

Numeroase lecții sînt în așa fel alcătuite încît să permită folosirea mijloacelor audio-vizuale. De exemplu, la lecția despre Delta Dunării, se pot folosi proiectii care prezintă flora și fauna Delta, munca pescarilor, modul de exploatare a stufului. Un ajutor important îl constituie pentru elevi și profesori și modul cum prezintă manualul problemele de literatură. Plasate spre sfîrșit — deci după ce elevii au acumulat un bagaj suficient de cunoștințe din domeniul foneticii, lexicului, morfologiei și sintaxei, lecțiile despre viața și opera scriitorilor clasici sînt accesibile, prezentate într-un mod viu și interesant. Și aici putem folosi mijloacele audio-vizuale — plăci, proiectiile cinematografice etc.

esențial este, după părerea mea, să folosim cît mai bine atît manualul, cît și mijloacele audio-vizuale de care dispunem pentru a face din fiecare lecție nu numai un prilej de transmitere a unor cunoștințe, ci mai ales un prilej de înarmare a elevilor cu deprinderea de a se sluji în mod activ de aceste cunoștințe, de a folosi în practică limba pe care o studiază.

Prof. LUDMILA MOCANU
Secția serală a Liceului „I. L. Caragiale” București

OPINII

Pe marginea studierii fizicii în liceu

Ampla revoluție tehnico-științifică din zilele noastre este inseparabil legată de progresele excepționale ale fizicii, știința cu cea mai dinamică dezvoltare din ultimele decenii și cu cele mai largi implicații în toate domeniile. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea făcută în fața Marii Adunări Naționale la 20 decembrie 1965, fizica se numără printre acele științe care au deschis uriașe perspective sporirii avuției materiale a lumii, creșterii forțelor de producție ale societății, largirii orizontului cunoașterii și a vieții spirituale a popoarelor. În acest context, modernizarea predării fizicii în liceu devine o problemă de cea mai mare însemnătate și nu este întîmplător faptul că ea este tratată atît de frecvent în conștiința, în presa pedagogică etc.

Deși s-au făcut eforturi lăudabile pentru îmbunătățirea continuă a programei de fizică, pentru editarea unor manuale cît mai apropiate de cerințele actuale, pentru modernizarea laboratoarelor școlare, totuși se observă încă o trecere prea bruscă de la modul cum este studiată fizica în liceu la cerințele pe care le pune în acest domeniu învățămîntul superior. Ca urmare, în primii ani al facultăților tehnice, chiar foștii elevi buni sînt uneori dezorientați, obțin rezultate slabe și abia în anii următori se acomodează cu specificul universitar de abordare a problemelor de fizică, pînă da un randament optim.

Nu vîl mai amintim aici, printre cauze, problema exigenței, în general mai scăzută la liceu, și nici faptul că elevii foarte buni nu sînt stimulați prin forme organizate la depășirea nivelului de cunoștințe corespunzător programului, ci mă vîl îndeeșeză de conținutul însuși al acesteia. Se constată că, spre deosebire de matematică, pentru care programa analitică prevede o desul de mare diferențiere între acțiunile reale și modeme, la fizică o astfel de diferențiere nu există încă. Cred că la secția modernă s-ar putea păstra, restructurat și eventual redus în mică măsură, materialul existent actualmente în program, în timp ce la secția reală s-ar putea trece la o prezentare mai dezvoltată. Mi se pare important să se facă loc în programa acestei secții și unor cunoștințe referitoare la științele de contact — chimia fizică, biofizica, geofizica, radiofizica etc. Poate părea paradoxal că astăzi, cînd aceste științe de contact au devenit tot atît de importante, atît din punct de vedere al aplicațiilor practice cît și al teoriei, ca cele din care s-au desprins, elevii nu află mai nimic despre ele. De asemenea, socotesc că unele capitole ale fizicii moderne introduse de curînd în program ar trebui tratate mai larg. Astfel, fizica corpului solid ar trebui să fundamenteze științific capitolele referitoare la rezistența materialelor, la structura metalelor și aliajelor, la electronica modernă etc., care atît se reduce la o însușire mecanică, greu de memorat, a unor cunoștințe practice. Fizica plasmei ar trebui concepută ca un capitol de sine stătător, studiat în același fel cu fizica solidelor, a lichidelor și a gazelor. În capitolul referitor la structura atomului și-a găsit foarte natural locul una din cele mai practice și mai răspîndite aplicații ale acestui structuri — spectroscopia. În schimb, elevii nu află nimic despre particulele elementare, despre clasificarea lor, despre cele patru forțe cunoscute în natură și despre problemele pasionante ce se pun în aceste domenii. De asemenea, ei nu află nimic despre fizica stărilor extreme, care are aplicații atît de numeroase și interesante. Nici timpul, care este una din mărimile fundamentale ale fizicii și una din formele de bază ale existenței materiei, intervenînd în aproape toate capitolele diverselor științe, nu este abordat decât cu totul neconcludent, ca o aplicație a pendulului. Introducerea unui capitol despre timp ar fi cu atît mai interesantă cu cît aceasta ar arăta legătura strînsă a fizicii cu domeniul ca arheologia, electronica, procesele nucleare și, mai ales, tehnica.

Faptul că în soluționarea în spirit modern a acestor probleme se mai observă o anumită inerție se datorește și părerii foarte răspîndite — ceea ce nu o împiedică de a fi greșită — că

teoriile noi ale fizicii ar fi dificil de expus și de înțeles. Nimic mai eronat decît această părere. Un exemplu concludent în această direcție îl constituie spectroscopia, recent introdusă în manualele de fizică pentru clasa a XI-a. În trecut se prezenta în acest domeniu o cantitate enormă de rezultate experimentale, care erau foarte dificil și nesatisfăcător interpretate printr-o serie de formule empirice, ce trebuiau memorate mecanic. Astăzi se prezintă modelul cuantic al lui Bohr, deosebit de simplu și elegant, care condensează un mare număr de cunoștințe despre spectroscopie, despre structura atomului și a corpului solid.

O ultimă observație, privind o deficiență ce se cere remediată neîntîrziat, este aceea că în manuale se expun unele procedee învechite, se descriu unele mecanisme învechite (de exemplu mașina Whimshurst), si rena Cagnard de Latour, spintarisocul, instalații vechi de foraj etc.) sau se insistă pe o prea mare număr de pagini asupra unor subiecte care mai prezintă doar un interes istoric (mașina cu abur, unele paragrafe din electrostatică, acustică și optică etc.), în detrimentul capitolelor moderne. Într-un cuvînt, se impune revizuirea proporțiilor dintre diverse capitole.

Viața de astăzi a școlii arată că marea majoritate a elevilor (inclusiv cei cărora „nu le place fizica”) manifestă un interes deosebit pentru nouățile și curiozitățile științifice din acest domeniu. De ce nu s-ar da, la sfîrșitul fiecărui capitol, asemenea nouăți și curiozități legate de capitolul respectiv, a căror citire să fie facultativă? Și tot sub această formă neobligatorie, deosebit de atractivă, s-ar putea prezenta date din istoria fizicii, amănunte biografice inedite, cu putere de exemplu, din viața savanților.

Cred că dezideratele prezentate mai sus nu implică pericolul suprîncercării elevilor, intrucît o mare parte din capitolele propuse reprezintă de fapt material existent în program, dar care trebuie restructurat și reformulat astfel încît să răspundă cerințelor moderne. Pe de altă parte, într-o societate cum este societatea noastră de astăzi, în care spiritul științific și realizările științei și tehnicii moderne sînt din ce în ce mai accesibile marelui public, posibilitățile de înțelegere ale elevilor sînt mult mai mari decît acum 20-30 de ani.

Cred că, modernizînd studiul fizicii în liceu, vom face ca aceasta să corespundă mai bine prezentului și să fie îndreptat spre cerințele viitorului.

TEODOR I. ROȘESCU
cercetător științific principal la Institutul de Fizică Atomică al Academiei

*) Întreprinderea de material didactic, într-un efort lăudabil de modernizare, produce în serie pentru laboratoarele liceelor, generatoare Van de Graaf, care îi familiarizează pe elevii cu atmosfera laboratoarelor de cercetare, truse pentru experiențe cu semiconductori, pentru experiențe de electricitate și de electronică (cu circuite imprimate) și chiar truse pentru experiențe din domeniul microelectronicii.

Sprrijin documentării celor ce muncesc în școli

Documentarea, cunoașterea a tot ceea ce apare nou în domeniul specialității proprii este o cerință deosebit de importantă în epoca noastră. Acest imperativ nu are nevoie de nici un fel de argumentare, fiind impus de viață și unanim acceptat. Intr-adevăr, nu poți fi un bun profesionist fără să fii la curent cu problemele noi din domeniul tău de muncă, din profesia ta, din specialitatea pe care o ai. Iată de ce asigurarea celor mai bune condiții de documentare pentru cadrele didactice capătă tot mai multă importanță. Fără rezolvarea ei neputându-se concepe un învățământ la înălțimea cerințelor moderne.

Problema aceasta se înscrie și în sfera de muncă a organizațiilor sindicale, ca principalele purtătoare de mobilizare a slujitorilor școlii la o muncă de înalt nivel științific. Multe organizații sindicale, pornind de la însemnătatea rolului documentării în ridicarea nivelului activității cadrelor didactice, urmăresc îndeaproape modul cum se realizează ea. Comitetele sindicatelor din învățământ din raioanele Capitalei, de exemplu, aduc la cunoștință învățătorilor și profesorilor — pe calea recenzilor, a simpoziunilor etc. — ce lucrări noi apar, ce materiale este indicat să consulte.

Biblioteca Clubului sindicatelor din învățământ pune la dispoziția lor o bună parte din aceste materiale. Cadrele didactice folosesc de asemenea Biblioteca centrală pedagogică, bibliotecile școlare etc., unde găsesc studii de specialitate.

La Biblioteca centrală pedagogică, sala de lectură este permanent plină, numărul cititorilor este destul de mare. Un sondaj în rândurile acestor cititori relevă însă un lucru demn de luat în seamă. Cei mai mulți dintre cititori sînt din rândurile celor care își dau examenul de grad sau ale celor angajați în munca de cercetare științifică. Există desigur și alți învățători și profesori care consultă colecțiile bibliotecii. Numărul acestora, au constatat președinții unor sindicate de învățământ din Capitală, este însă mult prea mic. Este adevărat că mulți învățători și profesori dispun personal de o serie de lucrări științifice apărute în ultimii ani. Bibliotecile posedă însă și colecții de reviste și de studii de specialitate. „A populariza

biblioteca, a atrage atenția asupra legăturii directe dintre documentare și nivelul, calitatea muncii de predare este în prezent una din preocupările noastre principale” — spunea tov. N. Corodeanu, președintele comitetului sindicatului învățământ din raionul „16 Februarie”.

Mai multe dificultăți ridică problema documentării cadrelor didactice din orașele mici și din mediul rural. În ultimii ani, s-au creat și în aceste localități mii de biblioteci. Acestea însă nu pot soluționa pe deplin problema documentării cadrelor didactice, întrucât nu dispun întotdeauna de studiile de specialitate necesare. Nu sînt aprovizionate larg cu asemenea studii nici bibliotecile școlare, atât din cauza unor deficiențe în difuzare, cit și din motive legate de volumul și utilizarea fondurilor prevăzute în acest scop în bugetele sfaturilor populare raionale. Pe bună dreptate au semnalat cadrele didactice din școlile de pe Valea Argeșului, de pildă, că nu au posibilitatea să se țină la curent cu ce este nou în specialitatea lor. Chiar și unele metode de largă utilizare, cum este Metoda predării limbii române, apărută anul trecut, a conștituit pentru ei o adevărată raritate.

În asemenea condiții, organizațiile sindicale din școli au apelat la bibliotecile de stat raionale, care, în măsura posibilităților, au difuzat cărțile cerute. În multe locuri se fac împrumuturi prin poșta la Biblioteca centrală pedagogică. În alte părți se apelează la „Cartea prin poștă”. Dar, după cum ne-au semnalat grupele sindicale din mai multe școli din raionul Slatina, „Cartea prin poștă” răspunde de multe ori cu lucrarea cerută s-a epuizat. Este cazul ca cei care răspund la plan raional, regional și în Ministerul Învățământului de această tatură a activității de perfecționare, legată direct de munca la catedră a cadrelor didactice, să ia măsurile cuvenite — au apreat numeroși activiști ai grupelor sindicale consultați de noi.

Pentru un studiu continuu, pentru a cunoaște rezultatele cercetării științifice de specialitate, învățătorilor și profesorilor au nevoie de timp liber. Conducerea celor mai multe școli, ale sindicatelor din învățământ și grupelor sindicale au făcut mult, în anii din urmă, pentru a înlătura suprain-

cărcarea, timpul disponibil al cadrelor didactice putînd fi astfel utilizat pentru documentare. Cu toate acestea, mai există încă numeroase posibilități pe această linie. „Săptămînal se pierd ore întregi — ne spunea tov. V. Albu, vicepreședinte al sindicatului învățământ din raionul Slatina — cu mărunțisuri, cu lucruri inutile”. Sînt ore furate din timpul liber, care ar putea fi consacrate documentării. Responsabilul unei grupe sindicale de la un liceu din Medias, numeroși activiști sindicali din Turnu Măgurele, Corabia, Slatina, Pitesti ne-au declarat că în diversele ședințe organizate în școli se rostesc, cum spune unul din ei, „tone de vorbe goale” care răpesc inutil timp și energie. Iată aspecte care pot sta în preocuparea organizațiilor sindicale pe linia asigurării timpului cerut de documentarea profesorului, în ultima instanță pe linia unei contribuții eficiente la ridicarea nivelului procesului de învățămînt.

Intr-o discuție pe care am avut-o cu președintele sindicatului învățămînt din Tur Măgurele, acesta s-a referit și la modul cum este folosit timpul cadrelor didactice în vacanțele școlare atunci cînd ele nu se află în concediu de odihnă. De multe ori, datorită „scrupulozității” unor directori de școli, acest timp se pierde în cancelaria școlii, în treburi absolut inutile. Măsura luată de secția de învățămînt a regiunii Argeș, ca acest timp să fie utilizat pentru studiu, pentru documentarea profesorilor, pentru consultarea lucrărilor cu care n-au putut să se țină la curent în lunile de cursuri nu se pare binevenită. „Noi, organele sindicale, ne-a spus tov. E. Stănescu, președinta comitetului sindicatului învățămînt din orașul Pitesti, vegnem ca această măsură să fie tradusă în viață în toate școlile. Și, o dată cu aceasta, căutăm să creăm climatul necesar documentării, să întretinem mereu în actualitate interesul pentru studiu”.

Preocupările manifestate de organele și organizațiile sindicale din învățămînt în sprrijinul documentării cadrelor didactice sînt de natură să contribuie efectiv la ridicarea nivelului muncii în școală, la tot mai buna pregătire a tinerei generații.

C. CRISTIAN

La cercul minilor îndeminate de la Casa pionierilor din Timișoara

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Pentru a da posibilitate studenților înscriși la învățămîntul fără frecvență, care sînt membri ai comisiilor pentru recensămîntul general al populației, să-și susțină examenele din acest an universitar în bune condiții, Ministerul Învățămîntului face cunoscut că sesiunile de examene pentru acești studenți se organizează după cum urmează: 1—20 iulie (cu perioadă de pregătire între 15 și 30 iunie); 1—15 septembrie. Pentru studenții din această categorie care nu-și vor putea îndeplini obligațiile în aceste două sesiuni, se organizează și o sesiune de lichidare a examenelor, în perioada 22 decembrie 1966—8 ianuarie 1967. La aceste sesiuni se pot prezenta și studenții admiși în anul I, în urma concursului din ianuarie 1966 pentru învățămîntul fără frecvență.

Urmări din pagina 1

CLASIC ȘI MODERN ÎN PREDARE

aceasta e un criteriu de istorie literară, nu un criteriu estetic. În realitate, „Țiganiada” trăiește printr-o viață a ei, printr-o valoare estetică proprie chiar dacă a fost cunoscută cu întîzierile de către cititori. Problema care rămîne este ca profesorul în clasă, interpretînd această operă admirabilă, să nu rămînă el în întîzierile față de conținutul ei artistic. Revin la ideea inițială. Periodicizările sînt un instrument de lucru necesar, iar o periodicizare aproximativă e mai bună decît nici una. Să nu uităm că în literatură nu putem da adevăruri absolute, ca în științele naturii. Dacă am preda literatura ca o știință pozitivă, am sădî în elev o încredere sacră ca în fața unui prag impenetrabil și am compromite obiectul.

— O problemă esențială pentru cunoașterea aprofundată de către elevi a fenomenului literar o constituie înțelegerea unității dialectice între conținut și formă. În acest domeniu se și constată, cu prilejul examenelor, cele mai serioase erori. Care este, după părerea dv., calea cea mai bună pentru a înlătura lipsurile existente?

— În această problemă, după părerea mea, manualul nu poate ajuta prea tare să simtă unitatea dialectică conținut-formă și s-o facă sesizabilă de către elevi, folosind fiecare prilej de interpretare a imaginilor, a metaforilor, a fiecărei figuri de stil, el însuși fiind familiarizat cu tropii, predîndu-le în mod plastic, în așa fel încît elevul să simtă bucuria cunoașterii lor.

De pildă, dacă profesorul explică elevului că verbul „înșela” provine de la a pune seama pe cal, operațiune care cerea o deosebită dibăcie, chiar acest verב provine o imagine plastică, a cărei însușire se face ușor și plăcut. Deci profesorul trebuie să speculeze faptul că și în verbe sau substantive limba română ascunde un simbul de imagine plastică. El trebuie să explice nu numai poezia textului, ci și poezia limbii române.

— S-au purtat discuții aprinse în privința locului pe care trebuie să-l ocupe predarea noțiunilor de teorie

literară. Socoții că acestea trebuie să formeze obiectul unui studiu aparte, sau să fie integrate în studiul istoriei literaturii?

— Cred că la fiecare text literar se poate face, cu măsură, o mică demonstrație, o aplicare a teoriei literare la obiect. Să nu se pornească de la teoria literară la text, ci de la text la teorie, pentru că altfel teoria literară devine greoaie, plicticoasă. Din fiecare text se poate releva o fatetă sau un simbul de teorie literară și înțelegerea ei este mai accesibilă pe această cale.

PRACTICA PEDAGOGICĂ A VIITORILOR PROFESORI

mai ales în cadrul practicii pedagogice învață viitorii profesori „meseria”, învață cum să muncească din prima zi de activitate. Unde este cel mai indicat să se desfășoare practica pedagogică? Regulamentul prevede înțerea ei în școlile de bază ale institutului respectiv. Dar în sistemul actual nu toate școlile de bază îndeplinesc condițiile necesare unor adevărate școli model. Ne referim, îndeosebi, la încădarea cu personal didactic a școlilor de bază, ca și la insuficiența dotare a unora din ele cu material didactic modern. Pentru ca școlile unde își efectuează practica viitorii profesori să fie pe deplin conștințioase credem indicat să se întîlnească, pe lângă fiecare institut pedagogic, cite o școală de aplicație, încădărată cu personal didactic selectat cu grijă și dotată cu toate materialele necesare practicii, astfel încît activitatea practică să se poată desfășura în condiții optime.

Cu o dotare nu prea pretențioasă a cabinetului pedagogic al institutului (de pildă, cu un aparat fotografic „Exacta-Varex”), studenții ar putea obține ei singuri diapozitive după orice imagine. De asemenea, citeva magnetofone în plus ar permite folosirea mai largă a acestui mijloc în practica pedagogică. Totodată studenții ar putea pleca de la facultate cu seturi întregi de diapozitive

în cazul că vor fi menținute în continuare, pentru îndrumarea practicii pedagogice, cadrele didactice din institut considerăm foarte legitimă cerința ca activitatea lor să fie inclusă în norma didactică. Credem că toate acestea sînt necesare pentru ridicarea nivelului de pregătire profesională al viitorilor profesori, astfel încît ei să poată îndeplini cit mai bine sarcinile mari ce se pun în fața învățămîntului nostru.

Insemnări bibliografice

„Gindirea social-politică despre Unire”

Apărut sub îngrijirea acad. Petre Constantinescu-Iași și a lui Dan Berindei, în Editura politică, volumul „Gindirea social-politică despre Unire” este o culegere de texte cuprinzînd extrase din cronici, documente, scrisori, fragmente din cărți și articole ale fruntașilor vieții publice și culturale, care reflectă evoluția gîndirii social-politice despre Unire.

În prima parte s-au grupat texte referitoare la ideea de unitate a poporului român în timpul oarînduirii feudale și la încheierea acestei idei în perioada de destrămarea a feudalismului.

Partea a doua a lucrării cuprinde materiale din perioada de luptă a poporului român pentru înfăptuirea Unirii Principatelor Române. Această perioadă, care începe cu revoluția burgheză-democratică de la 1848 și culminează în anul 1859, este larg ilustrată prin texte menite să reliefeze dezvoltarea și triumful ideologiei unioniste.

În cea de-a treia parte a culegerii s-au cuprins fragmente din scrieri memorialistice și un grup de comentarii și aprecieri ulterioare ale unor scriitori, istorici, ale presei socialiste și muncitorești, ca și ale presei democratice din a doua jumătate a secolului XIX și de la începutul secolului XX privind semnificația și urmările Unirii.

Lucrarea este însoțită de un indice al autorilor, un indice al periodicelor și o listă de documente.

„Desenul, modelajul și lucrul manual în grădinița de copii”

De curînd a apărut, în Editura didactică și pedagogică, lucrarea „Desenul, modelajul și lucrul manual în grădinița de copii” de A. V. Lovinescu, C. Apostol, V. Gușă și A. Dăcu. Pornind de la

analiza caracteristicilor deseneului și lucrului manual efectuat de copii, lucrarea pune la îndemîna educatoarelor o serie de valoroase indicații metodice, de natură a ușura și a îmbunătăți munca lor.

Prima parte a lucrării cuprinde o introducere în natura procedurii de percepere și redare prin desen, de către cei mici, a realității înconjurătoare. Se precizează apoi scopul și sarcinile deseneului, modelajului și lucrului manual în instituțiile preșcolare, subliniindu-se utilitatea folosirii unei tematici menite să contribuie în mod substanțial la îmbogățirea cunoștințelor copiilor. În continuare se prezintă clasificarea activităților obligatorii de desen, modelaj și lucru manual și se indică tipurile acestor activități.

Deosebit de interesantă este expunerea metodelor și procedurilor ce trebuie folosite pentru îndrumarea preșcolarilor în activitățile respective. Este de subliniat în special importanța acordată îndrumării copiilor de către educatoare. Se insistă asupra desfășurării metodice a activităților și exemplele sînt în evidență rolul activ al educatoarei în conducerea activităților de desen și de modelare, combatîndu-se părerea eronată că ea are doar sarcina de a asista, de a supraveghea, lăsînd totul la inițiativa preșcolarilor. Experiența a dovedit că în fapt cele mai bune rezultate se realizează cînd activitățile de desen și de modelaj sînt conduse sistematic și efectiv de către educatoare, care trebuie să enunțe tema, să prezinte și să analizeze modelul

și chiar să demonstreze modul de lucru. Subliniînd aceste cerințe, lucrarea dă îndrumări concrete în vederea realizării lor.

În anexă se prezintă citeva exemple amănunțite de planuri de lecție, care sporesc valoarea pedagogică a îndrumărilor.

Editată pe hîrtie offset, bogat ilustrată — în mare parte cu reproduceri după desenele copiilor — lucrarea „Desenul, modelajul, și lucrul manual în grădinița de copii” are și o prezentare grafică reușită.

Corespondență

Gh. Duncean — Timișoara

Sintem intru totul de acord cu dumneavoastră cînd afirmați că disciplina nu se poate realiza decît prin crearea unui front comun al educatorilor, care să asigure respectarea normelor de conduită. Este justă de asemenea observația dv. că deprinderea elevilor de a fi disciplinați, de a respecta cerințele pe care le impune școala în această privință, este în funcție de felul în care profesorii, diriginții în special, știu să organizeze colectivul clasei, să facă înțelesă de elevi importanța respectării cerințelor pedagogice. Consi-

derăm că ați procedat bine atribuind fiecărui elev, inclusiv celor care au manifestat anterior abateri de la disciplină, diferite sarcini. Astfel le dovedeți că aveți încredere în ei, le formați spiritul de răspundere, o comportare disciplinată.

În legătură cu cazurile unor elevi cu abateri frecvente, sîntem de părere că ei nu se pot îndrepta numai în urma unei dojană. În funcție de situația concretă a fiecărui caz în parte, de cauzele specifice care au determinat abaterile este necesară o muncă educativă adecvată, în strînsă legătură cu profesorii clasei și cu părinții.

Dumitru Antohi — Sibiu

Este perfect adevărat că educația patriotică — și de altfel educația în general — este o sarcină care revine nu numai diriginților — așa cum uneori greșit se consideră — ci întregului corp didactic al școlii, în colaborare cu organizațiile de tineret, cu familia, cu educația patriotică nu se realizează numai la orele de dirigenție, ci la toate activitățile din școală și din afara ei, în procesul complex al muncii didactice. Pe bună dreptate combatem dv. tendința spre formalism pe care o au unii

putea aprecia cu îndreptățire eficacitatea lor.

D. I. Ungureanu — Arad

Convingerea dv. este unanim împărtășită de pedagogi: elevii nu trebuie să vizioneze toate filmele care rulează la cinematografe. Motivele sînt destul de bine știute, așa încît nu mai trebuie enunțate. Este însă tot atât de adevărat că filmul constituie un auxiliar de preț al muncii educative. Problema este de a selecționa filmele pe care le recomandăm elevilor, astfel încît ei să vadă acele filme care prin conținutul lor, prin valoarea lor artistică sînt accesibile vârstei lor și îi educă. Școala are datoria să stabilească ce filme pot fi vizionate. Firește, nu trebuie să ducem elevii la cinematografe numai pentru a trece în planul nostru o acțiune culturală. Avem datoria să formăm elevilor o cultură cinematografică, să-i ajutăm să înțeleagă ideile, mesajul unui film, valoarea sa artistică.

Socotim că reținerile dv. în privința valorii educative a filmului „Străinul” după romanul lui Titus Popovici nu sînt îndreptățite. Prin tematica lui, prin modalitățile lui artistice, „Străinul” contribuie la educarea comunistă a elevilor din clasele mari.

Maria Gravu — Făgăraș

Orele de dirigenție în care se analizează situația la învățătură a elevilor pe o anumită etapă, sînt necesare și utile. Eficiența acestor ore depinde de modul în care sînt organizate. Aveți dreptate cînd afirmați că, dacă dirigințele se rezumă la comunicarea notelor, la aprecieri sumare, la laude sau dojană „în general”, analiza nu-și poate atinge scopul.

După cît se pare din cele relatate de dv., v-ați orientat judicios în analiza pe care ați organizat-o la clasa la care sînteți dirigință. Este bine că ați discutat în prealabil cu profesorii cla-

sei pentru a afla de la aceștia ce probleme ridică fiecare elev, astfel încît discuțiile să trateze tocmai aceste probleme și să se poată stabili măsuri în funcție de situația concretă. Considerăm că procedați bine propunîndu-vă să le formați elevilor o disciplină riguroasă a studiului. O observație: socotim că nu este posibil ca dirigințele să-i învețe pe elevi cum să studieze la toate obiectele. Acest lucru sînt chemați să-l facă profesorii respectivi. Dirigințele poate numai să coordoneze activitatea lor.

Alfred Mezalik — Sibiu

Orientarea profesională este, firește, unul din obiectivele principale ale activităților educative din școală. Vizitele organizate în întreprinderi în scopul orientării profesionale sînt utile. Ele nu pot constitui însă unica formă a activității de orientare profesională desfășurată de colectivul didactic. Se impun forme variate prin care să se aducă la cunoștința elevilor profesionalele principale ale activităților educative din școală. Vizitele organizate în întreprinderi în scopul orientării profesionale sînt utile. Ele nu pot constitui însă unica formă a activității de orientare profesională desfășurată de colectivul didactic. Se impun forme variate prin care să se aducă la cunoștința elevilor profesionalele principale ale activităților educative din școală.

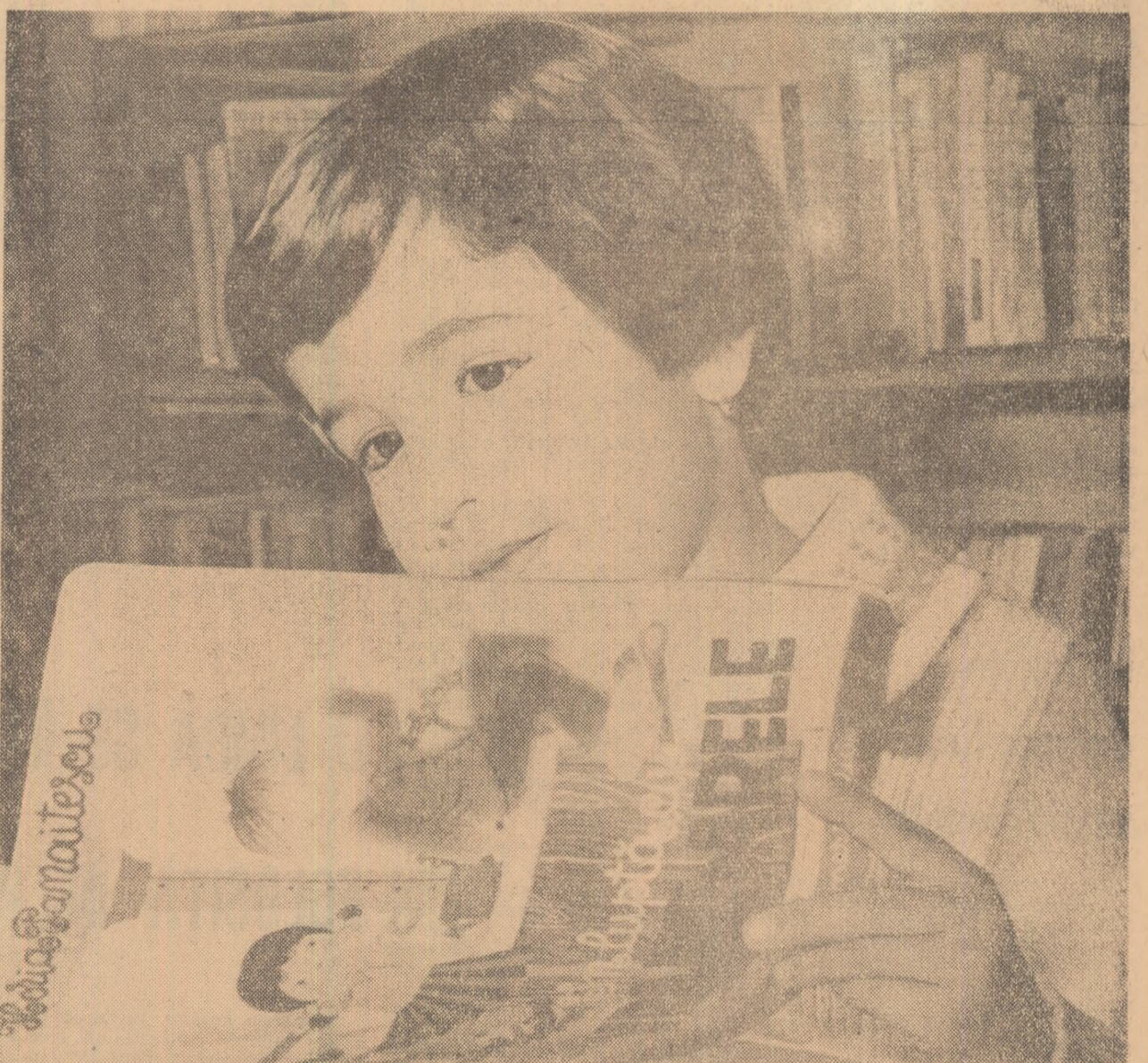
realizate de ei, cu citeva benzi de magnetofon, înregistrări dintre cele mai utile pentru începutul lor de carieră.

De mare ajutor ar fi dacă Ministerul Învățămîntului ar interveni pe lângă Institutul de artă cinematografică, pentru ca studenții acestui institut să realizeze citeva filme în care să se poată urmări, la cursuri și seminare, scene prinse „pe viu” la lecții, activități educative, activități culturale etc.

Existența școlilor de aplicație pe lângă institutele pedagogice ar înlesni și îndrumarea practicii pedagogice. În sistemul actual, deși regulamentul prevede că practica trebuie realizată sub îndrumarea profesorilor de la școlile de bază, aceasta rămîne doar un deziderat. Profesorii de la școlile de bază nu au timpul necesar pentru a îndruma, ci trebuind să îndeplinească diferite alte sarcini, ca toți ceilalți profesori. Apoi, unii din ei nu au competența necesară sau interesul cuvenit. De aceea, grupele de practică sînt îndrumate de lectori și asistenți, în unele cazuri chiar de preparatori de abia ieșiți de la facultăți. Cei mai mulți dintre ei nu au lucrat în școlile generale și, de altfel, sînt prinși în munca de specialitate, care le cere mult timp. Pe lângă aceasta, îndrumarea practicii pedagogice nefiind inclusă în norma obligațiilor didactice și nefiind prevăzută în orar, îndrumătorii grupelor de practică nu pot participa la toate formele ei (mai ales în timpul practicii continue), avînd ore de curs și seminar sau lucrări practice la anii I și II. Ar fi deci mult mai indicat ca practica să fie îndrumată de profesorii școlii de pe lângă institut. Bineînțeles că în acest caz ar trebui eliberați de unele obligații și instruiți în mod special, urmînd să lucreze sub direcția îndrumare a metodicianului de specialitate și a cabinetului pedagogic al institutului. Profesorii școlii de aplicație ar putea prelua cu succes și alte sarcini. De exemplu, diriginții ar putea corecta caracterizările elevilor întocmite de studenți, urmînd ca psihologul din institut să dea numai indicațiile metodologice pentru alcătuirea acestora. Profesorii i-ar putea ajuta de asemenea pe studenți în elaborarea referatelor pe teme pedagogico-metodice. Deosebit de important este faptul că personalul didactic al școlii de aplicație ar putea participa la munca de cercetare din cadrul institutului.

În cazul că vor fi menținute în continuare, pentru îndrumarea practicii pedagogice, cadrele didactice din institut considerăm foarte legitimă cerința ca activitatea lor să fie inclusă în norma didactică. Credem că toate acestea sînt necesare pentru ridicarea nivelului de pregătire profesională al viitorilor profesori, astfel încît ei să poată îndeplini cit mai bine sarcinile mari ce se pun în fața învățămîntului nostru.

Am terminat abecedarul, acum pot citi cărți de povești

Am terminat abecedarul, acum pot citi cărți de povești

Gh. V. Chițoran — Ploștina, Strehăia

Exemplele de folosire a materialelor didactice ca clasele I-IV prezentate de dv. se încadrează în prevederile programelor și respectă principiile pedagogice. Planul școlii, planul satului, harta fizică și economică, albumele cu ilustrații sînt materiale potrivite cu particularitățile inteligerii elevilor de această vîrstă. Desigur astăzi nu mai pune nimeni la îndoială valoarea materialelor didactice ca mijloc de însușire a cunoștințelor. Dar — cum pe bună dreptate considerați și dv. — folosirea lui trebuie realizată judicious. Folosirea hărții Italiei pe lângă harta patriei la tema: „Dacă — viața și statul lor” sau a hărții imperiului otoman la tema: „Luptele de apărare împotriva turcilor” nu se pare că depășește necesitățile capacității de înțelegere a elevilor din clasele I-IV.

Red.